

EUROOPA
KONTROLLIKODA

ET

Kõne

10. november 2020

Euroopa Kontrollikoja presidendi Klaus-Heiner Lehne kõne

Euroopa Kontrollikoja 2019. aasta aastaaruande esitlemine

Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjon

10. november 2020

Kehtib esitatud tekst.

Erinevuste korral tuleb lähtuda suulisest tekstist.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Lugupeetud esimees (pr Hohlmeier),

raportöörid ja variraportöörid eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluses,

austatud liikmed,

volinik (Hahn),

nõukogu eesistuja,

daamid ja härrad!

Mul on hea meel olla siin oma kolleegi Tony Murphyga, keda te juba tunnete ja kes on täna esimest korda siin koos minuga aastaaruande eest vastutava liikmena.

Käesolev **aasta** on olnud erakordselt **keeruline**. Nagu alati Euroopa Liidus, toovad **suured kriisid** kaasa **suuri edusamme** ja uuendusi, mida me pidasime võimatuks vaid mõni kuu tagasi.

Seega, kuigi esitlen siin kontrollikoja aastaaruannet 2019. aasta kohta, mõtleme me kõik suurtele otsustele ja kokkulepetele, mis kujundavad ELi kulutusi ja finantsjuhtimist **järgmise seitsme aasta jooksul** – st mitmeaastasele finantsraamistikule – ja ka taasterahastule „Next Generation EU“.

Euroopa Liidu välisaudiitorina oleme teinud kõik endast sõltuva, et **jätkata** COVID-19 pandeemia ajal **tõhusa avaliku sektori audititeenuse osutamist** ELis.

Millised on meie leiud?

Kulude puhul on üldine veamäär meie hinnangul püsinud **stabiilne** – 2018. aastal 2,6% ja 2019. aastal **2,7%**. See arv peidab endas muidugi märkimisväärseid erinevusi poliitikavaldkondade vahel.

Konkurentsivõime valdkonnas on veamäär meie hinnangul suurenenud (4%), peamiselt rahastamiskõlbmatute kulude tõttu. Personalikulusid käsitlevate keerukate eeskirjade edasine lihtsustamine on kindlasti osa lahendusest, nagu oleme juba aastaid öelnud. Vaatasime läbi nii komisjoni kui ka tema nimel töötavate välisaudiitorite tehtud auditid ning leidsime, et need on vaid osaliselt usaldusväärsed. Ilmselgelt on selles vallas veel parandusruumi.

Loodusvarade valdkonnas täheldasime paranemist, mille tulemusel oli hinnanguline veamäär 1,9%. Tuginedes lisaks kontrollisüsteemi esitatud muudele tõenditele jõudsim järeltulele, et selle valdkonna

veamäär on olulisuse piirmäära lähedal. See on **hea uudis** eelkõige otsetoetuste puhul, mis põhinevad peamiselt põllumajandustootjate deklareeritud põllumajandusmaa pindalal ja moodustavad 70% ehk valdava osa selle rubriigi kuludest. Otsetoetuste veamäär on **selgelt allpool** olulisuse piirmäära. Maaelu arengu turumeetmed, kalandus ja kliimameetmed, mis moodustavad ülejäänud 30% selle rubriigi kuludest, on siiski endiselt olulisel määral vigadest mõjutatud. Mis puudutab riiklike **sertifitseerimisasutuste** laiendatud rolli alates 2015. aastast, siis olles mõned nende auditid uuesti läbi viinud, palume teha mitmeid parandusi, mis on kooskõlas komisjoni hinnanguga kõnealustele audititele.

Haldusvaldkonnas ei leidnud me olulisi vigu, nagu ka kahel eelmisel aastal.

Ühtekuuluvuse valdkonna kontrolli- ja kindlustandvas raamistikus on oluline roll **liikmesriikide auditeerimisasutustel**. Vaatasime läbi 18 sellise asutuse töö ja leidsime endiselt vigu, mida nad ei olnud avastanud. Võttes arvesse liikmesriikide asutuste parandusi, on selle valdkonna veamäär meie hinnangul **4,4%**, mis on madalam kui eelmisel aastal, kuid ületab endiselt olulisuse piirmäära. Vead, mida auditeerimisasutused ei avastanud, ja muud puudused komisjoni kahe vastutava peadirektoraadi – regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi – teatatud allesjäänud veamäärades (maksete vearik vastavalt 3,1% ja 2,2%) kajastuvad **komisjoni** veamäära hinnangutes, mida me peame seetõttu **tegelikust väiksemaks**. Kui riiklikud ametiasutused ja komisjon suudavad selle järgnevatel aastatel lahendada, võib meil olla väga hea võimalus **tugineda rohkem** liikmesriikide auditeerimisasutuste tööle ja nende tulemustele või isegi **tõendada** nende hinnangut. Praegu ei ole me aga veel sealmaal. Ma tean, et komisjon on kindlalt otsustanud selle eesmärgi saavutada, ja me vajame selle saavutamiseks suuri jõupingutusi kõigil tasanditel.

Miks ma rõhutan nii palju ühtekuuluvust?

Mitme aasta jooksul oleme vaadelnud eraldi kulutusi, mida peame **suure riskiga** kulutusteks, näiteks ühtekuuluvuse valdkonnas, ja neid, mida peame väikese riskiga kulutusteks. Suure riskiga valdkondade kulutuste veamäär ületab olulisuse piirmäära ja on **4,9%** (2018. aastal 4,5%).

Mis siis 2019. aastal juhtus? Vaatamata mõningatele positiivsetele ja negatiivsetele nüanssidele ei ole poliitikavaldkondades toimunud **põhimõttelisi** muutusi ning järelkontrollide puudused on endiselt alles.

Kuid suure riskiga kulutuste, eelkõige ühtekuuluvuse kulutuste **osakaal** (53%) kasvas. See ei ole iseenesest probleem – on hea ja eeldatav, et ühtekuuluvuspoliitika kulutused suurenevad. Selles ei saa kedagi süüdistada. Kuid see tähendab, et nüüd on olulisel määral vigadest mõjutatud enamik meie auditi

üldkogumist – seega on viga läbiva iseloomuga. Seetõttu otsustasime esitada 2019. aasta kulutuste kohta **vastupidise arvamuse**, mitte märkustega arvamuse nagu varasematel aastatel.

Seda **ei** tohiks käsitada komisjoni süüdistamisena – ligikaudu 74% ELi kuludest haldavad ju **liikmesriikide ametiasutused**. Igal üksusel on ahelas oma roll ja ülemäärane lihtsustamine ei vii meid kusagile.

Samuti **ei** tohiks seda pidada märgiks **tagasiminekut** juhtimises pärast kolme järjestikust aastat, mil esitasime märkustega arvamused kulude kohta. Kui vaadata kümne aasta tagust olukorda, oleme teinud suuri edusamme. Ei ole toimunud **tagasiminekut**, vaid mõnes valdkonnas on pigem **püsivad struktuursed probleemid**, millega tuleb tegeleda. Meil on vaja **selgeid ja lihtsaid eeskirju** kõigi ELi rahaliste vahendite jaoks ning me peame ka **tõhusalt kontrollima**, kuidas raha kasutatakse ja kas kavandatud tulemused saavutatakse.

Meie üldistest järeldustest või peamistest teemadest on veelgi olulisemad kohapealne tegelikkus ja meie järeldused **väga erinevate** kuluvaldkondade kohta. Seepärast kutsun teid üles neid valdkondi uurima, kui valmistate ette parlamendi otsust eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta lähinädalatel ja -kuudel.

Lugupeetud esimees, daamid ja härrad!

Räägin teiega **järgmise rahastamisperioodi** käivitamise kontekstis. Lähiaastatel on oodata ELi kulutuste peaaegu kahekordistumist ja siinkohal ei ole liialdus kasutada praeguse olukorra kohta sõna „ajalooline“. Seetõttu palun, et me **õpiksime oma kogemustest**, et luua selleks parim võimalik süsteem mitmeaastases finantsraamistikus ja taasterahastus „Next Generation EU“. ELil on vaid üks võimalus leida õige lahendus.

Kaitsekem ELi finantshuve pettuste ja õigusnormide rikkumiste eest – ja ma tean, et eelarvekontrollikomisjon on selles vallas meie tugev liitlane. 2019. aastal saatsime OLAFi üheksa pettusekahtluse juhtumit, mis avastati meie auditite käigus, ning loodan, et meil on samamoodi tihedad sidemed Euroopa Prokuratuuriga niipea, kui see tööd alustab, esialgu 22 riigis. Aluslepingutes nõutakse, et liikmesriikide **tõhusad ja sõltumatud kohtusüsteemid** kaitseksid ELi finantshuve täpselt sama jõuliselt nagu riiklike finantshuve, ning ma tean, et teie komisjoni pühendumus aitas saavutada eelmisel nädalal kaaseadusandjate vahel olulise poliitilise kokkuleppe, mis hõlmab mitut varasemat soovitusi, mille kontrollikoda esitas oma arvamuses, ning õnnitlen eelkõige kaasraportööri Sarvamaad.

Õppigem ka varasematest kogemustest, käivitades **võimalikult kiiresti** uue rahastamisperioodi. Muidugi on oluline tegutseda õigesti, kuid pidage meeles, et 2019. aasta lõpu seisuga, st aasta enne praeguse

seitsmeaastase eelarveperioodi lõppu, oli välja makstud vaid 40% praeguse seitsmeaastase perioodi heakskiidetud ELi rahastamisest ning mõned liikmesriigid olid sellest ära kasutanud vähem kui kolmandiku. Kokkuvõtliku tabeli riikide kaupa leiame meie auditi lühikokkuvõttest. Nagu näete, on raskused **ELi vahendite kasutamisel** kohapeal endiselt probleemiks, olenemata poliitilisel tasandil kindlaks määratud eesmärkidest või nõuetest. See on suurendanud ka täitmata kulukohustusi, mis ulatusid 2019. aasta lõpuks 298 miljardi euroni ja millega tuleb tegeleda asjakohaste meetmete abil nii praeguse kui ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku puhul.

Daamid ja härrad! Lõpetuseks soovin öelda, et

praegusel kriisiajal on liikmesriikidel ja Euroopa Komisjonil tohtu vastutus selle eest, et ELi raha hallataks usaldusväärset ja tõhusalt. Meie aastaaruanne, mida mul on rõõm täna teiega arutada, näitab, et vaja on **rohkem jõupingutusi**. Teil kui otse valitud parlamendiliikmetel on **suur vastutus** seadusandliku ja poliitilise kontrolli eest, et tagada vajalike meetmete võtmine.

Täna teid tähelepanu eest.